

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Ssk/147/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2022200089
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viola Takáčová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:2022200089.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: V. M., narodený X. T. XXXX, bytom v M., W. I. XXX/X, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 22. februára 2022, Číslo: 3825-6/2022-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. apríla 2023, č.k. 20Sa/8/2022-65, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 14. apríla 2023, č.k. 20Sa/8/2022-65 z r u š u j e a v e c v r a c i a Správnemu súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I.

1. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 14. apríla 2023, č.k. 20Sa/8/2022-65 postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 22. februára 2022, Číslo: 3825-6/2022-BA a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Senica zo dňa 11. júna 2021, Číslo: 5234/2021-SE-DvN (ďalej len „pobočka žalovanej“ a „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“) nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Krajský súd konštatoval, že v konaní neboli sporné otázky skutkového charakteru, ako je dĺžka pobytu žalobcu na území iného členského štátu, jeho rodinného stavu, zamestnania, ubytovania a iných okolností týkajúcich sa pobytu žalobcu na území iného členského štátu, vlastníctva, resp. spoluvlastníctva nehnuteľnosti na území Slovenska, ale to, či tieto okolnosti pri ich komplexnom vyhodnotení možno alebo nemožno považovať za svedčiace o zachovaní bydliska žalobcu a centra jeho záujmov aj počas práce v zahraničí na území Slovenska ako štátu pôvodu, a či vo veci rozhodujúce správne orgány pri realizácii svojej kompetencie postupovali v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

3. Rozhodujúce správne orgány pri posudzovaní bydliska žalobcu a centra jeho záujmov počas výkonu práce v Spojenom kráľovstve vychádzali z článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, podľa ktorého „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva, a z článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia (č. 987/2009) (ďalej len „Vykonávacie nariadenie“) stanovujúceho spôsob určenia bydliska a centra záujmov, pričom podľa odôvodnení rozhodnutí za najvýznamnejšie skutočnosti z tohto pohľadu

považovali dĺžku a trvalosť prítomnosti žalobcu na území Spojeného kráľovstva (od roku 2007 do marca 2021), stabilitu jeho pracovnej situácie vyvodzovanú zo skutočnosti, že od roku 2008 pracoval u jedného zamestnávateľa v pracovnom pomere na dobu neurčitú, (zrejme aj) primeranú bytovú situáciu, plnenie daňových a odvodových povinností v štáte zamestnania, či skutočnosť, že sa na území iného členského štátu zdržiaval bez blízkej osoby. Ako nevýznamná skutočnosť bolo hodnotené členstvo žalobcu v Slovenskom rybárskom zväze, spoluvlastníctvo rodinného domu na území Slovenska či rodinné vzťahy žalobcu.

4. Konštatoval, že plnenie daňových a odvodových povinností v štáte zamestnania je prirodzeným dôsledkom výkonu práce v inom štáte nemajúcim v súvislosti s posudzovaním centra záujmov poistenca žiadnu výpovednú hodnotu a skutočnosť, že sa žalobca na území iného členského štátu zdržiaval bez blízkej osoby, svedčí skôr o opaku ako o vytvorení si vzťahov a zázemia v tomto štáte, rovnako podávanie daňových priznaní na Slovensku počas výkonu práce v zahraničí, pokiaľ žalobca k nemu nemal inak zákonnú povinnosť, je skôr v neprospech prijatia záveru o orientácii záujmu žalobcu na krajinu zamestnania. Charakterom zamestnania v cudzine z hľadiska dosiahnutého vzdelania žalobcu, jeho odborného zamerania či predstáv o životnom smerovaní, sa správne orgány pri hodnotení stability zamestnania nezaoberali vôbec.

5. Krajský súd ďalej poukázal na rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne rozsudky pod sp. zn. 9Sžso/35/2012, 9Sžsk/2/2020, 9Sžsk/9/2020) a v súlade s logikou veci, skúmanie okolností uvedených v článku 11 Vykonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovanie dĺžky a stability zamestnania, ale zobrať do úvahy je potrebné i ďalšie, nielen tam ako príklad uvedené okolnosti v ich vzájomnej súvislosti, pričom ani obmedzený počet návštev krajiny pôvodu vzhľadom na vzdialenosť a účel pobytu v štáte zamestnania pri zohľadnení možnosti pracovného voľna nemožno považovať za relevantný dôkaz o zániku centra záujmov na Slovensku.

6. Ďalej podotkol, že nie je daný žiaden dôvod pre spochybňovanie tvrdení žalobcu o jeho citových väzbách na príbuzných žijúcich na Slovensku a o jeho úmysle iba dočasne sa zdržiavať v zahraničí za účelom zdokonalenia sa v cudzom jazyku a nadobudnutia financií na riešenie jeho bytovej situácie na Slovensku, s ktorým tvrdením korešponduje nespochybňovaná skutočnosť, že žalobca zostal členom Slovenského rybárskeho zväzu, že počas dovolení voľný čas trávil s týmto členstvom spojenými aktivitami, zúčastňoval sa brigád organizovaných týmto zväzom.

7. Podľa zistenia krajského súdu tak správne orgány pri rozhodovaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti nesprávne vyhodnotili im známe okolnosti výkonu zamestnania a pobytu žalobcu na území iného členského štátu svedčiace naopak o neprerušení zásadných väzieb žalobcu s krajinou pôvodu a o centre jeho záujmu aj v období výkonu práce v cudzine na území Slovenska, ktoré priznanie žalobcovi odopretej dávky odôvodňuje.

8. Krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovanej vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia možnosti zohľadnenia doby poistenia v nezamestnanosti žalobcu získanej na území iného členského štátu, a preto ho podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, v ktorom je správny orgán v zmysle § 191 ods. 6 SSP pri vyhodnocovaní okolností pobytu a práce žalobcu na území iného členského štátu viazaný právnym názorom súdu. O trovách konania rozhodol súd s poukazom na skutočnosť, že v tomto konaní úspešný žalobca sa práva na ich náhradu voči žalovanej vzdal.

II.

9. Žalovaná rozsudok krajského súdu napadla v zákonnej lehote kasačnou sťažnosťou zo dňa 26. 03. 2023, Číslo: 18658-17/2023-BA.

10. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

11. Konkrétne uviedla, že pri posudzovaní bydliska žalovaná postupuje dôsledne v súlade s článkom 11 Vykonávacieho nariadenia, ktoré jednoznačným spôsobom definuje skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie bydliska. Práve dĺžka pobytu v zahraničí a celková situácia osoby - pracovná, rodinná, bytová, ale i miesto platenia daní, sú stanovené ako kľúčové kritériá svedčiace o mieste bydliska dotknutej osoby. Ďalej podotkla, že žalobca ukončil svoj pracovný pomer na území Spojeného kráľovstva dňa 31. marca 2021, po skončení sa aj naďalej zdržiaval na území Spojeného kráľovstva, a to až do 25. apríla 2021, pričom v tomto období mal nepochybne možnosť požiadať o dávku v nezamestnanosti v Spojenom kráľovstve a v prípade priznania tejto dávky mohol v súlade s článkom 64 Základného nariadenia požiadať o export dávky na územie Slovenska. Zo spisového materiálu vyplynulo, že žalobca sa rozhodol nepožiadať na území Spojeného kráľovstva o dávku v nezamestnanosti, ale o iný peňažný príspevok, a to o tzv. universal credit (príspevok na úhradu životných nákladov), ktorého prenesenie na územie iného členského štátu nie je možné.

12. V súvislosti s citovými väzbami žalobcu poukázala na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Ssk/37/2022 a 7Ssk/103/2021. V súvislosti s konštatovaním krajského súdu ohľadne úmyslu žalobcu zdržiavať sa v zahraničí dočasne poukázala na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7Ssk/105/2022. Pričom konštatovala, že zistené skutočnosti nasvedčujú úmyslu žalobcu v rozhodnom období, t. j. počas posledného zamestnania v Spojenom kráľovstve bývať v Spojenom kráľovstve. Naopak nie je rozhodujúcou skutočnosťou, aké dôvody ho viedli k zmene tohto rozhodnutia, k vráteniu sa na Slovensko. Pohnútkou k odchodu do zahraničia, ako aj pre návrat na Slovensko je v kontexte určovania bydliska irelevantná.

13. V súvislosti s väzbami na Slovensko v prípade žalobcu svedčí len prítomnosť jeho matky na tomto území a spoluvlastníctvo rodinného domu (spoluvlastnícky podiel 1 nadobudol v roku 2012 darovaním). Opätovne v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 7Ssk/105/2022.

14. V závere zdôraznila, že bydlisko žalobcu bolo posúdené na základe celkového zhodnotenia všetkých zistených informácií, na základe ktorých boli bez akýchkoľvek pochybností preukázané rozhodujúce skutočnosti svedčiace o mieste bydliska žalobcu v súlade s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. Zároveň, pre zdôraznenie správnosti svojich záverov žalovaná poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, prípadne Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (napríklad sp. zn. 9Sžsk/40/2021, sp. zn. 7Ssk/103/2021, sp. zn. 7Ssk/96/2021, sp. zn. 7Sžsk/12/2021, sp. zn. 7Sžsk/92/2020, sp. zn. 9Sžsk/88/2020, sp. zn. 9Sžsk/19/2021, sp. zn. 7Sžsk/91/2020), ako aj najaktuálnejšie rozsudky krajských súdov a pod.

15. Navrhla, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

16. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním zo dňa 02. 08. 2023.

17. Považoval rozhodnutie krajského súdu za správne, pričom považoval rozhodnutie žalovanej ako nesprávne a nezákonné, pretože šlo len o formalistický výklad Základného nariadenia a Vykonávacieho nariadenia.

18. Navrhol, aby Najvyšší správny súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok krajského súdu.

19. Žalovanej bolo vyjadrenie žalobcu k podanej kasačnej sťažnosti doručené dňa 11. 08. 2023 na vedomie.

IV.

20. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

21. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

23. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

25. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

26. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovanej zo dňa 22. februára 2022, Číslo: 3825-6/2022-BA a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Predmetným rozhodnutím žalovaná postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Senica zo dňa 11. júna 2021, Číslo: 5234/2021-SE-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

27. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

28. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;

b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

29. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

30. Podľa článku 1 písm. k/ Základného nariadenia, "pobyt" znamená prechodné bydlisko.

31. Podľa článku 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti.

32. Podľa článku 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia,

vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

33. Podľa článku 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

34. Podľa článku 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

35. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

36. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:

i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

37. Podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

38. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

39. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca si prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti, pričom táto žiadosť bola pobočke žalovanej doručená dňa 4. júna 2021

[z predmetného tlačiva vyplýva, že žalobca bol od 5. mája 2021 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie; od 13. júla 2008 do 31. marca 2021 bol zamestnaný v Spojenom kráľovstve],

- pobočka žalovanej rozhodnutím vydaným dňa 11. júna 2021, Číslo: 5234/2021-SE-DvN, žiadosti žalobcu o príslušnú dávku nevyhovela

[dôvod, pre ktorý pobočka žalovanej predmetnej žiadosti nevyhovela, spočíval v tom, že z vykonaného dokazovania mala preukázané, že žalobca s ohľadom na dĺžku pobytu a stabilitu zamestnania v

zahraničí, adekvátne bytové podmienky, osobný status (slobodný, bezdetný, na Slovensku vlastnil nehnuteľnosť od roku 2012 - spoluvlastnícky podiel 1 darovaním), sporadické návraty na Slovensko (dva až trikrát ročne) a platenie zákonných odvodov a daní v zahraničí, si nezachoval centrum záujmov vo vzťahu k Slovenskej republike],

- na odvolanie žalobcu žalovaná ako druhostupňový (odvolací) správny orgán tu preskúmaným rozhodnutím odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 11. júna 2021

[žalovaná sa plne stotožnila so závermi, ku ktorým dospela pobočka žalovanej a aj s ohľadom na dĺžku prítomnosti žalobcu na území členského štátu Európskej únie a jeho situáciu (stabilná pracovná, bytová situácia, orientácia na zahraničný trh a plnenie daňových povinností v zahraničí) jednoznačne preukazovali, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky počas výkonu činnosti zamestnanca na území Spojeného kráľovstva nezachoval].

40. Na úvod, najvyšší správny súd poukazuje na to, že podľa základného pravidla obsiahnutého v článku 61 ods. 1 a 2 Základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia, ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobca takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jeho zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané v inom členskom štáte môžu zohľadniť podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobca poberal dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na neho tieto predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle únievom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné bydlisko, t.j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ v spojení s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). Kritériami na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

41. V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z. z., t.j. podľa právneho predpisu Slovenskej republiky. Tiež nebolo sporné, že v zmysle žiadosti, uvedeným skutočnostiam vo vzťahu k výkonu zamestnania v členskom štáte Európskej únie a tiež Vyhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov sa žalobca v príslušnom štvorročnom referenčnom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, zdržiaval na území Spojeného kráľovstva od novembra 2007 do mája 2021 s tým, že posledný pracovný pomer - plánič produkcie - bol dohodnutý na dobu neurčitú (nemajúci dočasný / sezónny charakter) a ukončený dohodou. Z posledného zamestnania sa nevracal denne, alebo aspoň raz týždenne do miesta bydliska. V súvislosti s posudzovaním rodinnej situácie žalobca sa v inom členskom štáte nachádzal sám, v danej dobe bol zároveň slobodný a bezdetný. K bytovej situácii bolo preukázané, že žalobca býval v nájme, ktorý počas pobytu v Spojenom kráľovstve za celé obdobie zmenil trikrát. Na územie Slovenska sa žalobca vracal dva až trikrát ročne. Na Slovensku nevlastnil žiadnu nehnuteľnosť až do roku 2012, v ktorom nadobudol spoluvlastnícky podiel - 1 - na nehnuteľnosti (rodičovskom dome) darovaním. Na Slovensku zároveň nevykonával inú nežárobkovú činnosť, dane a odvody platil v inom členskom štáte. Z obsahu žalobcom vyplnených listín a ďalších podaní vyplynuli ďalšie skutočnosti, jeho členstvo v Senickom rybárskom zväze.

42. Vzhľadom na tieto v správnom konaní preukázané skutočnosti, najvyšší správny súd podporuje záver správnych orgánov, že centrum záujmov žalobcu sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo v príslušnom referenčnom období v inom členskom štáte, t. j. v Spojenom kráľovstve. Za podstatnú najvyšší správny súd v predmetnej veci vyhodnotil tú skutočnosť, že žalobca sa počas celej rozhodnej doby zdržiaval v Spojenom kráľovstve, čo následne rozvíja aj správne ustálená stabilita zamestnania a s tým spojené zákonné odvodové povinnosti, ako aj pomerne (s ohľadom na osobný

status žalobcu) stabilné bytové podmienky v inom členskom štáte, ako aj žalobcom deklarované návraty na Slovensko. Tieto závery nie sú spôsobilé zvrátiť ani ďalšie (sprievodné) skutočnosti ako členstvo v Senickom rybárskom zväze, ale tiež spoluvlastnícky podiel ako 1 na nehnuteľnosti (rodičovskom dome), ktorý nadobudol v roku 2012 darovaním, pretože uvedené skutočnosti nemôžu predstavovať zásadnú skutočnosť, spôsobilú zvrátiť správnymi orgánmi prijaté závery o nezachovaní centra záujmov na Slovensku. V tejto súvislosti najvyšší správny súd ďalej konštatuje, že nie je nezvyčajné, že ľudia si zakúpia nehnuteľnosť aj na inom mieste než v mieste svojho bydliska (napríklad prázdninové alebo víkendové domy, chalupy, alebo ako investícia a pod, či prípadne zdedia alebo darovaním nadobudnú nehnuteľnosť). Takisto aj úmysel žalobcu, že chce zotrvať na Slovensku, pre prejednávajúcu vec nebol relevantný, keďže postup podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016). Navyše úmysel žalobcu je v zmysle článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia rozhodujúci len vtedy, keď sa nepodarí dosiahnuť dohodu medzi inštitúciami v prípade ich rozdielneho stanoviska. V predmetnej veci nedošlo k rozdielnym stanoviskám vo veci posúdenia bydliska žalobcu príslušnou inštitúciou Spojeného kráľovstva a žalovanou. Inštitúcia Spojeného kráľovstva bydlisko žalobcu neposudzovala, pretože na to nemala žiaden právny dôvod. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia by bolo nutné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná inštitúcia iného členského štátu usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku a podľa názoru žalovanej by bolo v inom členskom štáte. Keďže však k takému rozporu nedošlo, zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií stanovených v článku 11 ods. 1. V tomto smere najvyšší správny súd bez ďalšieho odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2018, sp. zn. 1Sžso/26/2016, bod 30 a 31. K evidencii trvalého pobytu žalobcu na Slovensku, najvyšší správny súd uvádza, že trvalý pobyt v ponímaní vnútroštátnom (zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky) nemožno stotožňovať s pojmami „bydlisko“ a „pobyt“ v zmysle únie, pretože trvalý pobyt má skôr charakter evidenčný, neodzrkadľujúci realitu (v tomto smere porovnaj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 11. septembra 2014 vo veci C-394/13 Ministerstvo práce a sociálnych vecí c/a B.). Pokiaľ žalobca ďalej zachovanie centra záujmov na Slovensku odvodzoval od toho, že na Slovensku žije jeho matka, u ktorej aj býval v prípade svojich návratov a jeho súrodenci, súd uvádza, že kritérium rodinnej situácie sa vzťahuje len k úzkej rodine, t. j. rodinným príslušníkom v zmysle článku 1 písm. i/ bodu 2 Základného nariadenia sú manžel alebo manželka, nepinoleté deti a nezaopatrené dospelé deti. Iné rodinné väzby možno považovať len za málo významné (obdobne porovnaj rozsudky najvyššieho správneho súdu Českej republiky sp. zn. 9Ads/95/2015-39 a 3Ads/55/2018-37). Rodičia sú síce blízkymi rodinami a deti voči nim majú nepopierateľné tak právne, ako aj morálne záväzky, avšak tieto ostatné rodinné väzby majú na uvedenú skutočnosť a kritériám daným Vykonávacím nariadením len zanedbateľný význam.

43. Najvyšší správny súd na rozdiel od názoru súdu krajského dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej (v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím) vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené, stotožňuje sa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistenými v predchádzajúcich konaniach o tom, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky pre vznik nároku na dávku v nezamestnanosti. Ako správne žalovaná uviedla, z článkov 61 a 65 ods. 5 Základného nariadenia vyplýva základná zásada, ktorou sa treba viesť pri zohľadňovaní dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu Európskej únie, a to, že doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu Európskej únie (tu naposledy na území Spojeného kráľovstva) môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti jedine v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie, pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Touto výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky. Otázka bydliska je teda v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy zásadná. V predmetnej veci bolo zo strany správnych orgánov riadne a dostatočne preukázané, že počas výkonu zamestnania v Spojenom kráľovstve si žalobca bydlisko na Slovensku nezachoval.

44. Z dôvodov uvedených vyššie, najvyšší správny súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vec vrátil príslušnému správne mu súdu na ďalšie konanie.

45. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, správny súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

46. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne správny súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

47. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.